

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖

ความเพียรประเภทฝ่าเท้าแตก

วันที่ ๒๑ เมื่อวานนี้ ทองคำได้ ๑๙ บาท ๗๖ สตางค์ ดอลลาร์ได้ ๓๐๐ ดอลลาร์ ทองคำที่ได้หลังจากมอบคลังหลวงแล้วเวลานี้ได้ ๓๕๕ กิโล ๒๗ บาท ๗๕ สตางค์ นี้รวมหมดทั้งกรุงเทพและที่นี้ ดอลลาร์ได้ ๘๔,๒๒๓ ดอลลาร์ ทองคำที่ได้แล้วทั้งหมด ๗,๐๘๕ กิโล หรือ ๗ ตันกับ ๘๕ กิโล รวมดอลลาร์ที่ได้แล้วทั้งหมด ๘,๐๘๔,๒๒๓ ดอลลาร์

พระก็มามาก ประชาชนก็มามาก เมื่อวานนี้ ศาลาหลังนั้นเราก็มั่นใจใหญ่มั่นใจเมื่อวานนี้คับแคบไป เรียกว่าแน่นหมด คนยังเต็มอยู่ข้างนอก ไม่มีที่นั่ง ดูศาลาหลังนั้นแน่นหมดเลย พระก็มาก ประชาชนก็มาก เมื่อวานนี้ ไม่ได้พูดอะไรกับท่านเจ้าคุณเลย เราเข้าไปที่แรกก็กะว่าจะไปรื้อท่าน เพราะยังเหลือเวลาอีก ๒๐ กว่านาที จึงถือระยะนั้น มีอะไรก็จะคุยกับท่านตอนนั้นก่อนเทศน์ พอเข้าไปคนรออยู่แล้วแน่นหมด เจียบหมด เตรียมพร้อมแล้วที่จะฟัง เราไปนั้นท่านเจ้าคุณท่านยังไม่มา เราขึ้นบนอาสน์สงฆ์แล้ว ทั้งประชาชน พระเณรก็พร้อมแล้วด้วยความสงบเงียบ ก็เลยเริ่มพูดธรรมะไปเรื่อยเลย เรื่อย ๆ ๆ จึงไม่ทราบที่ท่านเจ้าคุณท่านไปถึงเมื่อไร เรื่อยจนจบ เลยไม่ได้พูดกับท่านเรื่องใดอะไรบ้าง

พระก็มาก เรื่องราวก็มาอยู่กับเราคนเดียว ไม่ทราบจะพูดเรื่องอะไรบ้าง เลยพูดกับท่านเจ้าคุณสองสามประโยคเท่านั้นเมื่อวาน เสร็จแล้วท่านก็กลับเลย ถ้าวันไหนว่างจะไปกราบคารวะทำวัตรท่าน ส่วนมากเราไปเฉพาเรา ไปเจียบ ๆ ตอนเย็น ถามว่าท่านอยู่แล้วจะไปก็ไปเลย เมื่อวานนี้ไม่ได้พูดอะไรเลย พระที่มาเมื่อวานนี้มีทั้งฝ่ายปริยัติและปฏิบัติ สีผ้าเรียกว่าเป็นสีเดียวกันก็ได้เลย เป็นสีแก่นขนุน แบบโบราณสีรักหรือแก่นขนุน มีในตำรา สีแก่นขนุนเกี่ยวกับเรื่องหลวงปู่่มั่นที่เราเรียนถามท่าน เวลาท่านพิจารณา นั้นเห็นไหมท่านพิจารณาตลอดสีผ้า เราอยากทราบ ก็ชอกแซก ท่านบอกว่าสีผ้ามีอยู่ ๓ ชั้น สีแก่นขนุนอ่อน สีแก่นขนุนปานกลาง สีแก่นขนุนแก่

ที่นี้ก็มิช้องที่จะถาม แล้วสีเหลืองอย่างธรรมดาที่พระใช้อยู่ในปัจจุบันนี้มีไหม บอกไม่มี ใส่เด็ดมาเลยนะ พิจารณา ๆ แล้วมีอยู่ ๓ แก่นขนุนสีอ่อน สีกลาง สีแก่ ท่านว่าอย่างนั้น ท่านใช้สีอะไรจะเป็นสีกลาง ๆ นะ สีที่ท่านครองเป็นสีกลาง สีอ่อนก็มีบ้างเป็นบางระยะ ผ้าที่ย้อมใหม่ก็เป็นสีแก่นขนุนอ่อนอยู่บ้าง จากนั้นที่ท่านใช้เป็นประจำก็สีกลางหรือแก่ มี

อยู่สาม ท่านบอกเวลาท่านพิจารณาถึงเรื่องอดีต โห น่าอัศจรรย์นะ เห็นใหม่ละความรู้ของท่าน เพราะแต่ก่อนท่านปรารถนาพุทธภูมิ ท่านพูดเองจึงชัดเจนซิ

เพราะฉะนั้นลวดลายของพุทธภูมิ หรือของศาสดาจึงมี ถึงไม่มีเต็มทีก็มี ปรารถนาพุทธภูมิ เวลาภาวนาไปเท่าไรจิตมันก็ยิ่งเข้มข้นเข้า จะเข้าด้ายเข้าเข็มที่ไรเรื่องโพธิสัตว์โพธิญาณจะแยบเข้ามาเลยทุกครั้ง ท่านว่านั่นนะ ทุกครั้งพอจะเข้าด้ายเข้าเข็ม คือเวลาจะพุ่งสายโพธิญาณ โพธิสัตว์ ผ่านเข้ามา เลยถอย เพราะผ่านเข้ามาก็เป็นสมบัติของตัวเอง ท่านว่า สายโพธิสัตว์ก็คือเรื่องของตนเองผ่านเข้ามา ท่านก็ถอย ท่านว่านั่น ที่นี้ความอยากพ้นจากทุกข์ก็หนักเข้าเป็นลำดับ เลยมาประมวล ท่านว่านี่นะ

เรื่องเป็นพระพุทเจ้าก็เลิศเลอ ปรารถนามาก็ปรารถนาเพื่อเป็นพระพุทเจ้า ทรงสั่งสอนสัตว์โลกได้มากเต็มภูมิของศาสดาแต่ละพระองค์ ๆ เวลาท่านจะออกนะ แต่ความบริสุทธิ์หลุดพ้นจากทุกข์นั้นเสมอกัน ท่านว่านี่นะ เออ เอาละ ที่นี้ถอยนะ แนะนำสั่งสอนใครไม่ได้ ก็สั่งสอนเจ้าของให้หลุดพ้นจากทุกข์นี้ก็พอแล้ว ท่านว่านั่น เลยตั้งเป็นคำสัจขอหยุด ขอพัก ของดเลย เรื่องสายโพธิสัตว์ โพธิญาณ จะมุ่งเฉพาะสาวกภูมิ เพื่อความหลุดพ้นจากทุกข์โดยถ่ายเดียวเท่านั้น แล้วก็ปลงใจลง ปลงใจลงในสาวกภูมิ จากนั้นมาจิตมันก็พุ่ง ๆ เลยเขียว ท่านบอกว่าแต่ก่อนพอจะเข้าด้ายเข้าเข็มที่ไร สายพุทธภูมิก็ผ่านเข้ามา ผ่านเข้ามาอยู่อย่างนั้น

ท่านประมวลมาทุกอย่างแล้ว มาลงในสายสาวกภูมิ คือความหลุดพ้นจากทุกข์ เป็นจิตที่บริสุทธิ์เสมอกันหมด ไม่ว่าพระพุทเจ้า สาวก ท่านเลยเอาจุดนี้ เออ เอออันนี้แหละ จากนั้นมาจิตมันก็พุ่งเลย ท่านว่า อันนี้หมายความว่า ท่านยังไม่ได้รับลัทธิพยากรณ์จากพระพุทเจ้าพระองค์ใดองค์หนึ่งนะ ถ้าลงพระพุทเจ้าได้ทรงทำนายแล้วว่า ต่อจากนี้ไปเท่านั้น ๆ ท่านจะได้เป็นพระพุทเจ้าพระนามว่าอย่างนั้น สาวกข้างขวาวางั้น สาวกข้างซ้ายวางั้นแล้วเท่านั้น จะแก้อย่างไรก็ไม่ตก ถ้าลงพระพุทเจ้าทรงทำนาย แต่ยังไม่ได้รับลัทธิพยากรณ์ พระพุทเจ้าท่านยังไม่พยากรณ์ให้ เลยผ่านออกได้ ถ้าเข้าเขตพยากรณ์แล้วยังไร ก็มีแต่ไปข้างหน้า แก้วไม่ตก

นี่เรียกว่าญาณของพระพุทเจ้า ถ้าลงได้เล็งดูจุดไหนแล้วเป็นอื่นไปไม่ได้ ต้องเป็นอย่างนั้น นี่เช่น อย่างลัทธิพยากรณ์ ได้รับจากพระพุทเจ้าพระองค์ใดแล้ว ยังไงก็ต้องไปเป็นแบบนั้น เอาสด ๆ ร้อน ๆ บิณฑบาตตอนเช้าก็เห็นอยู่ในตำราทุกคน ก็เห็นสันตติมหาอำมาตย์มิใช่หรือ ชื่อนะ เมมาเหล้าอยู่บนคอข้าง สนุกสนานรื่นเริง เป็นบ้าแบบหนึ่งอยู่คอข้าง พระองค์เสด็จไปนั้นมองเห็นเมมาเหล้าอยู่บนคอข้าง เอ้อ ตอนบ่ายนี้มันก็จะไปเมมาอีกแบบ

หนึ่ง มันจะเป็นบ้ำอีกแบบหนึ่ง นี่เห็นใหม่ละ พุดชัด ๆ ก็คือว่าเมี่ยมันตาย เมียตายเสร็จ ความโศกเศร้าเห็นทุกข์แล้วออก สำเร็จ เป็นปั๊บเลยเห็นใหม่ละ ก็อย่างนั้นแล้ว ตอนเช้า เมฆเหล่านี้สุมกัน พอดอนบ้ายเมี่ยตายละซี เกิดความโศกเศร้า เห็นความทุกข์ทรมาน หลายด้านหลายทาง ย้อนเข้ามาเป็นธรรมออกบวช สำเร็จเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา แน่ก็ อย่างนั้นแล้ว พระพุทธเจ้าถ้าลงได้ทรงทำนายไม่มีอะไรผิดยังบอกแล้ว ตรงเป้ง ๆ เลย

เพราะฉะนั้นจึงว่าเป็นศาสนาโลกคู่สงสาร มีศาสนาพระพุทธเจ้า พุทธศาสนา เท่านั้น คือพระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์รวมแล้วเรียกว่าพุทธศาสนา นี่เป็นสายทางลบล้างกิเลส กิเลสมันก็เป็นแนวทางของมันในจิตดวงเดียวกันนั้นแหละ ธรรมก็อยู่ในจิตอันเดียวกัน ต่างฝ่ายต่างลบล้างกัน ฝ่ายธรรมคือพระพุทธเจ้า ลบล้างกิเลสที่มีประจำอยู่ในวิภวณนี้ นำมาลบล้างได้มากน้อยก็ผ่านไปได้ พอลบล้างได้โดยสิ้นเชิงก็พ้น ธรรมพระพุทธเจ้านี้แหละที่ทรงสอนไว้เรียบร้อยแล้ว มาลบล้างผ่านไปได้ ๆ นอกนั้นไม่มี เพราะศาสนานี้เป็นศาสนาที่บริสุทธิ์ ผู้เป็นเจ้าของศาสนาเป็นผู้สิ้นกิเลส ทรงด้วยพระญาณ พลังทุกอย่าง เต็มเม็ดเต็มหน่วยของภูมิศาสตร์ สอนสัตว์โลกพ้นจากทุกข์ไปโดยลำดับ โดยไม่มีทางเสีย เรื่องพระพุทธเจ้าพระองค์ใดสอนสัตว์โลก ให้สัตว์โลกเสียไปไม่เคยมี

แต่เรื่องกิเลสนี้มันเสีย ๆ ไปตาม ๆ กันหมด ถ้ากิเลสลงได้สอนใครแล้วมันเสีย อยู่ในศาลานี้ก็ล้มระนาวไปเลย มันเสีย ฟาดตั้งแต่หลวงตาบัวลงไป ดีไม่ดีหลวงตาบัวพาลูกน้องหงายหมาไปก็ได้ ไม่เป็นท่า กิเลสได้เป่าพุดเดียวเท่านั้น โห้ย ล้มระนาว นี่ละตัวภัยของธรรม ของศาสนา มีศาสนาพุทธเท่านั้นลบล้างสิ่งเหล่านี้ได้ นอกนั้นไม่มี ยันกันอย่างนี้เลย จะเป็นก็ศาสนาไม่ประมาท พุดตามหลักความจริง เพราะเป็นศาสนาของผู้มีคลังกิเลสด้วยกัน ไม่มีศาสนาใดที่เจ้าของศาสนาเป็นผู้สิ้นกิเลสเหมือนพระพุทธเจ้าทั้งหลายนะ เมื่อเป็นคลังกิเลสก็ต้องนำกิเลสออกมาเป็นโครงการ นโยบายของกิเลสไปหมด การสอนโลกก็เป็นโครงการของกิเลส นโยบายของกิเลสที่มันเสี้ยมสอน โดยสำคัญตนว่าเป็นครูเป็นอาจารย์เขา สอนยังงี้ก็สอนไป ชอบใจอะไรก็ว่าถูกว่าดี อะไรไม่ชอบใจก็ว่าผิดไปหมด

ส่วนพระพุทธเจ้าไม่ว่าอย่างงั้น ผิดบอกว่าผิด ถูกบอกว่าถูก ตรงแนวเลย จึงเป็นธรรมที่ตายตัวได้ นอกจากนั้นตายไม่ได้เลย ด้วยเหตุนี้เองจะมีก็หมิ่น ก็แสน ก็ล้านศาสนาก็ไม่มีความหมาย คือเป็นศาสนาของคลังกิเลสทั้งนั้น แต่พุทธศาสนาไม่ว่าพระพุทธเจ้าพระองค์ใดมาตรัสรู้บริสุทธิ์ สอนโลกด้วยสวากขาตธรรมเหมือนกันหมด มันต่างกันอย่างไร ถ้าลงได้รู้ในใจแล้วมันไม่ได้ไปหาใครมาเป็นพยานนะ ความรู้ในธรรมทั้งหลายของพระพุทธเจ้าก็ดี ของสาวกก็ดี ถ้าท่านได้รู้ในใจของท่านแล้ว เต็มภูมิของสาวกท่านก็ไม่ไป

ถามพระพุทธรูปเจ้ามารับรอง ไม่หาผู้ใดมารับรองความรู้ของท่าน เต็มภูมิของท่านเอง จะรู้กว้าง รู้แคบ เต็มภูมิของท่าน ท่านจะไม่ใช่ถามใคร เอาใครมาเป็นสักขีพยานเลย นี่เรียกว่าจิตกับสภาวะธรรมทั้งหลายรู้เห็นกัน รู้เห็นอย่างนั้นนะ ไม่ต้องหาใครมาเป็นพยาน

ส่วนตา หู จมูก ลิ้น กาย ของเรานี้มันเป็นเครื่องมือของกิเลส เครื่องมือของธรรมนั้นน้อยมาก ถ้าเป็นผู้บริสุทธิ์ก็เป็นเครื่องมือของธรรมล้วน ๆ เลย แต่ก่อนเป็นเครื่องมือของกิเลสร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะใจไม่มีธรรม มันเหยียบธรรมไว้หมดเลย กิเลสออกเพ่นพ่าน เอาตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ทั้งหมดนี้ไปเป็นเครื่องมือของกิเลสหมด มันจึงใช้ไปในทางกิเลสเสียหมด ผลที่ดีจึงไม่ค่อยเห็นมี นี่ละต่างกันอย่างนี้ เป็นเครื่องมือของกิเลสไปหมด ทีนี้เวลาธรรมมีเข้าภายในใจนี้ก็แบ่งสั่นกันเรื่อย ชัดกัน แย่งกัน พอถึงธรรมะล้วน ๆ เต็มที่แล้วไม่มีอะไรมาขัด กิเลสขาดสะบั้นไปหมด เหลือแต่ความจริงล้วน ๆ เป็นเครื่องมือของธรรมล้วน ๆ แหะละที่นี้

ร่างกาย กิริยาอาการทุกอย่าง หมุนกลับไปเป็นเครื่องมือของธรรม ธรรมท่านไม่ยึดถือ กิเลสมันยึดถือด้วย เครื่องมือของมันด้วย ยึดถือด้วย ธรรมนี้เอามาเป็นเครื่องมือเฉย ๆ ใช้ในเวลาไปทำประโยชน์แก่โลก ท่านไม่ยึดไม่ถือ ชั้นนี้จึงเป็นได้สองอย่าง รวมแล้วเรียก ชั้นของพระอรหันต์นั้นเป็นชั้นล้วน ๆ ไม่มีกิเลสเจือปน ชั้นของโลกนี้เป็นชั้นของกิเลสไปเลย กระดิกออกไปทางไหน กิเลสหมุนออกไป ๆ ธรรมหมุนออกไปนี้ธรรมบริสุทธิ์ หมุนออกไปก็บริสุทธิ์ แต่กิเลสหมุนออกไปนี้หมุนออกไปด้วยส่วมด้วยถ่านสกปรกไปตาม ๆ กันหมด มันต่างกันอย่างนั้นนะ

มันรู้ที่ใจ ลองได้รู้แล้ว นอกจากท่านไม่พูด เพราะการพูดหรือการไม่พูด ท่านไม่เอาเรื่องของกิเลสมาเป็นใหญ่เป็นโต เอาธรรมเป็นใหญ่ทั้งหมด ถ้าลองรู้แล้วชัดเจน ๆ ๆ ท่านจึงไม่ถามใคร มันต่างกันอย่างนั้นนะ ความรู้ของธรรมล้วน ๆ กิเลสไม่มี กับความรู้ที่เป็นไปด้วยกิเลสเป็นเจ้าอำนาจ มันต่างกันมากนะ ส่วนมากความรู้ของเรามีแต่กิเลสเป็นอำนาจละซี มันจึงผิดจึงพลาดอยู่เรื่อย ๆ ภาวนาจะเอาอย่างนี้ จะเอาอย่างนั้น พอก้าวเข้าทางจงกรม สองสามก้าวกิเลสเตะขาลัมระนาวเลย ฟังเสียงตกลงเสื่อลงหมอนตมตาม ๆ กิเลสมันเตะเอา นั้นเห็นใหม่ละตั้งทำ อู๋ย ตั้งดิบตั้งดี เวลาเข้าทางจงกรมทำที่แรก ทำเป็นทางจงกรมทำที่สองที่สามนี่เป็นทำเสื่อทำหมอนไปเลย มันเป็นอย่างนั้นพวกเรา กิเลสมีอำนาจมาก

พูดแล้วเราสลดสังเวชนะ แหม เวลามันมีกำลังมากมีจริง ๆ นะ ไม่มีอะไรจะไปต่อต้านมันได้เลย ขาดสะบั้น ๆ นะ ธรรมเรา โห้ ไม่ลืมนะ มันฝังลึกมาก ทีนี้เวลาฝึกฝนอบรมสติ ปัญญา ศรัทธา ความเพียร เข้าสู่ธรรมเรื่อย ๆ ค่อยหนุนกันขึ้น หนุนกันขึ้น ที่มัน

แข็งแรง หรือว่ามันเชื่อว่าจะจัดเรื่องกระแสของกิเลส มันค่อยลบล้าง ๆ ต่อไปก็ฟาดกันเลย ๆ ขาดสะบั้น จนถึงขั้นขาดสะบั้น นี่สติปัญญาที่เกรียงไกรมาก เป็นสติปัญญาทำให้กิเลสขาดสะบั้น โพล่มาไม่ได้เลย แยกนี้ขาดพร้อมกันเลย จะว่าเจตนาตั้งหน้าทำลายมันหรือ มันก็พูดไม่ถนัด จะให้มันถนัดจริง ๆ ถึงขั้นว่าทำงานในหน้าที่ของตนเอง ข้อบังคับบัญชาอะไร ไม่มี มีแต่หมุ่นใส่เลย

อย่างที่ว่าความเพียรที่อุตสาหะพยายามบิ๊กบีน ๆ นี่ความเพียรระหว่างที่ต่อสู้กับกิเลสซึ่งมีกำลังหนามากกว่าธรรม ต้องได้ใช้ความพยายามให้มาก ๆ ที่นี้เวลาทางด้านธรรมะมีกำลังมากแล้ว ความเพียรนี้ แต่ก่อนหมุ่นใส่แทบเป็นแทบตาย คำว่าความเพียร ๆ นี้รู้สึกจะต้อยไป ๆ ใจความอะไรมันเป็นอยู่ในจิตใจด้วยความพอใจ หนุ่นแรงกว่าความเพียร มันก็เลยหนุ่นไปเรื่อย หนักเข้า ๆ ว่าเพียร เพียรอะไร นั้นเห็นไหมละ คือมันหมุ่นอยู่ตลอดเวลาที่จะเอาอะไรมาเพียร จนกระทั่งได้รั้งเอาไว้ ถ้าพูดว่าเพียร เวลาหมุ่นก็จริงแต่ยังไม่พ้นทุกข์ เพียรเพื่อความพ้นทุกข์นั้นถูก เพียรเพื่อจุดนั้นมันถูก แต่เพียรในย่านกลางอย่างนี้ไม่มีละ ได้รั้งเอาไว้ ๆ

นี่ละอำนาจของธรรม เมื่อมีกำลังแล้วกิเลสขาดไป เช่นเดียวกันกับกิเลสมีกำลัง ธรรมขาดสะบั้นเป็นแบบเดียวกัน เสมอกันเลย ไม่มีอะไรยิ่งหย่อนกว่ากัน ถ้าวา อกาลิก ก็แบบเดียวกัน ขอให้ทำเถอะ เสริมทางไหนเป็นกำลังทางนั้นขึ้นทันที เสริมทางอรรถธรรมก็ขึ้นทางธรรม เสริมทางกิเลสขึ้นทางกิเลส เวลากิเลสมีกำลังแล้วกล้าเสริมชนิดหนึ่งมันขึ้นท่วมทันไปหมด ธรรมไม่ค่อยขึ้นนะ เวลาธรรมกล้าแล้วก็แบบเดียวกัน ฟุ้งทีเดียวเลย กิเลสผ่านไม่ได้

วันนี้ไม่มีคนมากอะไรนะคะ อย่างไรก็ตามขอให้พากันพยายามนะ อย่าลืมนงค์ศาสตร์ ครั้นเวลาซีเกียจซีคร้านท้อแท้อ่อนแอ มันปิดศาสตาลงทะเล มันเอาเทวทัตขึ้นนั่งบนหัวชี้รด มันก็พอใจ กิเลสชี้รดหัว เจ้าของหลับครอก ๆ ก็พอใจ เวลาที่พวกเราแม้แต่พวกอย่างนี้จะพระพุทธรูปเจ้านั้นปิดลงคลอง เราไม่ปิดกิเลสมันปิดเอง เพราะมันคล่องแคล่ว จำเอานะ ต้องอุตสาหะพยายาม ไม่พยายามไม่ได้ เราอุตสาหะเพื่อเรา เราอย่าไปคิดว่าเพื่อผู้หนึ่งผู้ใด จะไปหาเรื่องหาราวใส่น้ำใส่น้ำไม่ได้ เรื่องอยู่กับเรา หนักเบาอยู่กับเรา สุขทุกข์มากน้อยอยู่กับเรา จะเป็นผู้ชวนชวยหามา เรารับผิดชอบเราต้องได้อุตสาหะพยายามด้วยกันทุกคน เมื่อเกิดความท้อแท้ให้ระลึกถึงศาสดาที่ทรงสลบไสล ท่านอ่อนแอหรือไม่อ่อนแอ ถึงขั้นสลบไสลก็ยอมรับ

พาทำความพากความเพียรก็เหมือนกัน ดังที่เคยเล่าให้ฟัง เดินจงกรมจนฝ่าเท้าแตก ทำความเพียร จนได้รับเอตทัคคะว่าเลิศเลอทางความพากเพียร พระโสณะ เรื่องความเพียรอย่างนี้แต่ก่อนเราก็ไม่ได้คิดนะ อ่านในตำราเห็นไปว่า พระโสณะท่านได้รับเอตทัคคะทางด้านประกอบความเพียรกล้า ก็อ่านไปอย่างนั้น แต่เวลามาปฏิบัติขึ้นเวที มันวิ่งถึงกันเลย ที่ฝ่าเท้าแตกคือความเพียรหมดตลอด เราเดินอยู่ทุกวัน นั่งทุกวัน วันนี้ไม่แตกวันหลังมันก็แตกเพราะเดิน ถ้าวิ่งได้เดินแล้วไม่รู้เวลาลำเวลา ความเพียรประเภทนี้หมุนเป็นธรรมชาติ ไม่มีสถานี ต้องเอาสติปัญญาเข้าจับ ธรรมอีกประเภทหนึ่งจับ ยับยั้งให้อยู่ในความพอดี ถึงเวลาพักผ่อน เอา จะเข้าสมาธิสงบตัวเองจากอารมณ์ที่หมุนตัวเป็นเกลียวเพื่อฆ่ากิเลส ก็ให้ระงับเข้าสู่สมาธิเพื่อเอากำล้าง จิตเข้าสู่สมาธิแล้วจะไม่ทำงาน พักสงบแนวความสงบของจิตนั้นแลเป็นการสั่งสมพลังของจิต ที่นี้พอออกจากนั้นเหมือนกับเราตื่นนอนขึ้นมา มีกำล้าง หรือรับประทานอาหารอิ่มแล้วมีกำล้าง ควรแก่การงานทั้งหลาย

ที่นี้เวลาเราพักสมาธิแล้วออก หมุนตัวแล้วก็เอากันเลย นั่น มีพักนะ ไม่พักไม่ได้ ถึงเวลามันเพียรเอาจริงเอางัง เดินจงกรมมันไม่รู้เวลา ได้ลงทางจงกรมเมื่อไรแล้วอยู่กับนั้นเลย หมุนอยู่ภายใน เรื่องภายนอกกิจยานี้เอาแน่ไม่ได้ คือจิตไม่ออกเสียอย่างเดียว ร่างกายของเราเดินจงกรมนี้มันมีสะเปะสะปะ บางทีโครมครามเข้าในป่าก็มี พอโครมครามเข้าในป่า โอ๊ะ ป่า จิตแยบออกไปรู้ว่าเป็นป่า ที่นี้ก็เข้าทางจงกรมไป ไม่นานละ เพราะจิตมันหมุนอยู่ภายใน ตานี้มัว มองหาอะไรไม่เห็น มันไม่มองข้างนอก มันอยู่แต่ข้างใน เหมือนหูหนวกตาบอดไป มันไปหมุนกันอยู่ภายใน ตาก็ฝ้าฟาง เป็นอย่างนั้นละ มันไปสว่างอยู่ภายใน เวลาเดินไปๆ มีคนไปเห็นเข้านี้ เอ้อ พระองค์นี้หรือว่าฆราวาสก็ตาม มันเดินแบบไหน มันเหมือนบ้า

คือเดินโซซัดโซเซ แล้วซุ่มซำเข้าป่า รู้สึกตัวแปบออกมาแล้วเดินไป ๆ เข้าป่านี้คือจิตมันไม่ได้สนใจกับข้างนอก มันจะหมุนของมันอยู่ตลอดเวลา ที่นี้ร่างกายมันก็เดินไปเรื่อย มันก็สะเปะสะปะ ที่นี้เวลามันหมุน ฟังให้ชัดเจนท่านทั้งหลาย นี่ถอดออกมาจากหัวใจออกมาจากเวทีที่มาเล่าให้ฟัง จึงไม่ได้สอนท่านทั้งหลายด้วยแบบลุ่มๆ คลำๆ สอนขนาดนั้นด้วยความเมตตาจริงๆ ว่า กิเลสนี้แหลมคมมาก แต่ธรรมนี้เหนียวสุด นั่น เอาตรงนั้นเลย กับความเพียรประเภทยอมทนที่เลย เข้ากันได้สนิท ฝ่าเท้าแตก คือลงได้เดินแล้วไม่รู้จักเวลาลำเวลา หมุนกันอยู่ เหมือนนักมวยเข้าวงในกัน หมุนตลอด นั่งก็เหมือนกัน อะไรเหมือนกัน นี่ละที่ว่าความเพียรกล้า ฝ่าเท้าแตกยอมรับให้ ถ้าธรรมดาเราเดินไปนี้ บังคับเจ้าของจนกระทั่งเดินจงกรมฝ่าเท้าแตกนี้มันไม่อยากจะเชื่อนะ พอเข้าถึงขั้นนี้ยอมทนที่ อ้อ

อย่างนี้เองฝ่าเท้าแตก คือวันนี้ก็เดิน วันไหนก็เดิน เดินไม่หยุดไม่ถอยฝ่าเท้ามันก็บางเข้าๆ มันจะทะลุถึงเนื้อ นี่ที่ว่าฝ่าเท้าแตก คือมันทะลุเข้าไปถึงเนื้อ คือมันเดินไม่หยุดไม่ถอย เดินทุกวันพืดกับกิเลส ถ้ากิเลสไม่มันวุ่นเสียเมื่อไร อันนี้จะชัตกันอยู่ตลอดเวลา

เราตัวเท่าหนูมันก็เป็น พอมาถึงที่แล้วฝ่าเท้านี้อกร้อนเหมือนไฟลนนะ อกร้อนหมดเลยฝ่าเท้า เอ้ มันพิลึกพิลั่นอะไรนักหนา นี่เวลาออกจากทางจงกรมมานะ เวลาอยู่ในนั้นมันไม่ได้ดูกันละ ไม่สนใจ พอมาถึงที่พักแล้วนี่ เอ้อ ฝ่าเท้าเราทำไมมันจึงเหมือนไฟเผาไฟลนอย่างนี้ละ แล้วก็เอาฝ่าเท้ามาดูจริงๆ สัมเมื่อไร มาดู เอ้ มันก็ไม่เห็นแตก เอามือลูบๆ อยู่ย เสียว คือมันบางพอแล้ว เอามือมาลูบๆ นี่เสียว นี่มันกำลังจะทะลุถึงเนื้อแล้วนั่นนี่ไม่แตกแต่มันเห็นอย่างนี้จะว่าไง ถ้ากิเลสไม่แตกก่อนอันนี้แตก อันนี้เราก็ไม่สงสัย ถ้ากิเลสไม่แตกก่อนฝ่าเท้าต้องแตก แต่ไม่ทราบมันแตกไม่แตกกิเลสก็ดี แต่ถ้าได้ยินก็จะได้ยินตั้งแต่เสียงหมอนแตกของพวกซี้เกียจทั้งนั้นละ ถ้าได้ยิน เข้าใจไหม มันก็มีแง่ออกอยู่นะ

เรื่องธรรมกับเรื่องกิเลสมันมีกำลังเหมือนกัน ถึงขั้นธรรมมีกำลังแล้วอะไรผ่านไม่ได้เลยเรื่องกิเลส ขาดสะบั้นไปหมด เหมือนกับกิเลสมีกำลัง ธรรมชาติสะบั้นไป ล้มระนาวๆ นี่กิเลสมันก็มีกำลัง ธรรมมีกำลัง เมื่อเสริมให้มีกำลังมีได้ด้วยกันทุกทาง พระพุทธเจ้าจึงนำมาสอนโลก ถ้าเป็นไปไม่ได้พระพุทธเจ้าจะไม่สอนโลกเลย เพราะไม่มีใครฉลาดแหลมคมเกินศาสดา สอนให้อยู่ในความพอดีกับสัตว์ที่จะอุทิศสำหรับชวนชวย ให้พากันอุทิศสำหรับพยายามก็แล้วกัน วันนี้ก็มีเท่านั้นละมั้ง ไม่พูดอะไรมากนักละ พูดเท่านั้นแหละ

(เวลาภาวนาลมหายใจรู้สึกไม่มี รู้สึกมีแต่ตรงกลางออกอย่างเดียว) ถูกต้องแล้ว ให้ออกอยู่กับลมที่สงบนะ ให้สติรู้ที่อยู่ตรงนั้น เมื่อมันสงบละเอียดแล้วค่อยกระจายความรู้นี้ออกมาสู่ร่างกาย คือใจมันละเอียด ผ่องใส แล้วเอากระแสของจิตที่ละเอียดผ่องใสนี้กระจายออกมาดูความสกปรก ส้วมถ่านเต็มตัว แล้วมันจะกระจายออกไป ดูเรื่องราวร่างกายเวลามันสงบละเอียด จิตของเราจะคิดจะอ่านอะไรได้หมด คือละเอียดอย่างหนึ่งไม่ยากคิด การคิดเป็นการฝืนความละเอียดนั้น เราก็ไม่ต้องคิด ถ้ามันละเอียดด้วย คิดได้ด้วย ก็มาพิจารณาข้างบนข้างล่างกรรมฐาน เข้าใจไหม

(มันสว่างข้างในเหมือนพระอาทิตย์) ไม่เป็นไรละ มันจะเป็นอย่างไรก็ตาม ให้มองดูจิตของเราให้ดี ความสว่างนี้จะกระจายออกไป (แล้วเห็นบริเวณแห่งมนุษย์แห่งสัตว์) เออ ถูกต้อง แต่ยังไม่ถูกจังๆ เห็นบริเวณนั้นบริเวณนี้ แต่บริเวณเหล่านั้นไม่ใช่กิเลสตัวเป็นภัยต่อเรา ให้เข้ามาเห็นตัวนี้ กิเลสมีมากมีน้อยให้ย้อนเข้ามาดูกิเลสตัวนี้ ให้มันเห็นละเอียดยิ่งกว่านั้นเข้าไป แล้วความทุกข์ทั้งหลายจะเบาลง ๆ เพราะกิเลสตัวสร้างทุกข์เบา

ลง ๆ เข้าใจเธอ อันนั้นเป็นอาการอันหนึ่ง (แต่ว่าไม่ใช่บริเวณวัดป่าบ้านตาด) อะไรช่างมันเถอะ เราเข้าใจทันทีเลยแหละ เรื่องเข้าใจเพราะฉะนั้นจึงรีบประมวลอันนั้นเข้ามาให้มาดูความละเอียด คือกิเลสละเอียดมากอยู่ในใจนะ ให้เข้ามาดูอันนี้อีก มันจะคิดปรุงเรื่องอะไร นั่นแหละมันจะออกตรงนั้น เรื่องรัก เรื่องชัง เรื่องดี เรื่องชั่ว เรื่องพอใจไม่พอใจจะขึ้นจากที่นี่ ให้ดูที่นี่เข้าใจเธอ อันนั้นก็ดูมันไปซิ มันไม่ไปไหนละอันนั้น แต่ตัวนี้ลึกลึกกว่านั้นนะ เข้าใจเธอ ให้ดูอันนี้ มีอะไรอีกล่ะ

(แล้วก็รู้สึกตัวเบา) มันก็เบาละ ถ้าลงจิตได้เบาแล้วกายมันเบาของมันไปเอง เพราะฉะนั้นผู้ภาวนาบางรายที่ถูกกับจริตนิสัย การภาวนาตัวลอยขึ้น ลอยจากพื้น ไม่เป็นแต่เรื่องหลงปุ่เสาร์นะ พระปัจจุบัน ฆราวาสปัจจุบันนี่ก็เป็น แต่ไม่เป็นเรื่องจำเป็นอะไร มากนักท่านจึงไม่ได้นำออกมาพูดสิ่งเหล่านี้ เขาชั้นเรือเหาะสูงกว่าเราอีก ก็ยังมีได้ จึงไม่จำเป็น เป็นวิสัยของโลกธรรมดา วิสัยของจิตที่โลกเอื้อมไม่ถึงนี้สำคัญมาก ให้จิตเบา จิตเบาทุกกิเลส ไม่ใช่จิตเบากายเหาะขึ้นนะ มันต่างกัน จิตเบากายก็เบาเหาะขึ้นนี้เป็นประเภทหนึ่ง จิตเบา กิเลสเบา ทุกข์เบา นั่น ต่างกัน เข้าใจ

(จิตเบาอย่างนี้แล้วก็เหมือนกับไม่มีตัว ไม่มีตัวแล้วก็รู้สึกอิสระ) เวลามันเป็นอย่างนั้นจิตมันไม่ได้ไปสนใจกับกายแหละ มันว่างของมันไปหมด มันไม่สนใจ เอาละถูกต้อง (ตัวเบา ปรากฏลมอย่างเดียวลมวิ่งไปวิ่งมา) เออ เอาละ ให้มันรับทราบอยู่ในวงนี้ละ รับทราบอยู่นี่นะ ให้อยู่ในวงกลม แล้วก็เข้ามาสู่จิต จิตเป็นฐานที่ตั้งแห่งความละเอียดและความอัศจรรย์ทุกอย่าง จะอยู่ในจุดนี้หมด เพราะฉะนั้นเวลามันแสดงอะไรขึ้นมาจึงอย่าไปด่วนกังวลมันมากกว่าการสั่งสมหรือบำรุงกำลังให้ดี แล้วมันจะขึ้นของมันเรื่อย ออกของมันเรื่อย เข้าใจไหมละ ถ้าเราไปตื่นเงาเสีย อันนี้ขาดการบำรุง ดีไม่ดีผิดได้ ถ้าถืออันนี้เป็นสำคัญมากกว่า ต้นลำถ้อเป็นสำคัญมากกว่ากิ่งก้านว่ามันจะแตกแขนงของมันออกไป บำรุงลำต้นคือจิตเอาสติจับ ปัญญาคอยสังเกตพิจารณาความเคลื่อนไหว เข้าใจเธอ มีอะไรอีก

(ความร้อนออกจากร่างกายเหมือนต้มกาน้ำ ออกไปจากทางพวยกาน้ำนั้นละครับ) ออกไปไหนช่างหัวมันเถอะ ไฟอยู่ในเตามันยิ่งร้อนกว่านี้ เอาละนี่มันออกจากด้านจิตตภาวนามีทุกแบบนะเรื่องภาวนา เพราะฉะนั้นจึงว่าใจพิสดารมากนะ บอกแล้ว อะไรจะพิสดารยิ่งกว่าใจ เวลาใจได้มีธรรมเข้าเป็นเครื่องมือแล้วมันจะไปรบทุกสิ่งทุกอย่างไป อะไร ๆ ไม่เคยรู้เคยเห็นมันจะเป็นของมันขึ้นมา ที่เป็นไม่ได้เพราะกิเลสตัวมืดบอดมันกำไว้อย่างนี้ อะไรดีหมดเรื่องของกิเลส คือเป็นของเหลว ๆ นั่นแหละ ดีไปหมดเพราะกิเลสพาตี ที่นี้

พอชักอันนี้ออกฟอกอันนี้ออก ทีนี้ธรรมชาติมันต่างกันนะทีนี้ ธรรมชาติดีกิเลสออก กิเลส ชาติดีธรรมลง มันต่างกัน เอาละนะ ไปภาวนาอีกนะ ไป

อย่างนี้ฟังซิ ทีนี้เรื่องภาวนามันจำเป็นขึ้นมาตามนิสัยของแต่ละคน จะไม่ เหมือนกันนะ จึงว่าพิสดารมาก เป็นไปตามนิสัย ถ้ามีครูมีอาจารย์คอยแนะ ๆ ไม่ค่อย ผิดพลาดแหละ ถ้าเป็นไปโดยลำพังเจ้าของมีผิดพลาดได้ เพราะทางไม่เคยเดินสิ่งไม่เคยรู้ ผิดพลาดได้ อย่างยาย บ้านแกอยู่หนองผือ จิตองค์ไหนเป็นยังไง ๆ แกดูแกรู้หมด ฟังซิ เทวบุตรเทวดามาฟังเทศน์หลวงปู่มั่น แกดู ๆ ตลอด แต่ไม่รู้ว่าจะอะไรเป็นอะไรแกก็มาถาม ท่าน แต่ท่านไม่ค่อยพูดมากนักะ กลัวแกจะลืมตัวไป เราู้ทันที ก็มีแต่ตอบรับกัน อันนั้นเป็น อะไรเป็นยังไงอย่างนั้น ท่านก็บอกชื่อ เช่นอย่าง ทำวมหาพรหม แกบอก อ้าย.เหลือง อัจฉรย์มานี้ สุดทำยนี้้อัจฉรย์กว่าเพื่อน แต่งสืออย่างนั้น ๆ มา อันนั้นคืออะไร อันนั้น ทำวมหาพรหม เนะ ท่านพูดเท่านั้นละไม่มากนักะ แต่ท่านไม่เสริมนะ เรื่องความรู้อย่างนี้ ท่านไม่เสริม ท่านจะหมუნเข้าแต่กิเลส นั้นละเห็นไหม เพราะเหล่านี้เป็นกึ่งก้านมันแตกของ มันไปเองไม่เห็นมีปัญหาอะไร มีเท่านั้นละ ยายกั้งแกรู้หมด ว่าหนองผือนี้ โหย สว่างหมด เลย ญาท่านเป็นที่ ๑ ครอบโลกธาตุ นอกนั้นก็สว่างเป็นดวง ๆ อยู่ในหนองผือ ฟังซิ อันนี้ อะไรมันก็เข้ามาหาเรื่องของเราที่ว่านะ

โยม ท่านห้ามหลานท่านอย่าไปบอกใคร

หลวงตา นั่นซิ ไม่ให้ไปบอกใครว่าฉัน นั้น เห็นไหมละ แกกับเราเคยพูดกันเมื่อไร ไม่เคยพูดกัน เวลาแกมาหาท่านเราก็งั้นแอบอยู่ข้าง ๆ ท่าน คอยฟังทุกกิกทุกกึนะ แกพูด อะไรกับท่าน ท่านตอบอะไรแกนี่ เราจะจับทุกระยะเลย ไม่เคยคุยกับแกนะ แต่เวลาแกมา นั่งปั๊บลองปู่มั่นพอเสร็จแล้วแกก็มานั่งปั๊บลองปู่มั่น มาเล่าภาวนา อาจหาญนะ ผิงผิง ๆ เลย ตาม นิสัยของแก แต่ไม่เคยคุยกันกับเรา จนกระทั่งหลวงปู่มั่นมรณภาพแล้วไปเผาศพที่วัด สุทธาวาส ปีนั้นปีพระวัดร้างว่างั้นเถอะนะ เราขึ้นไปอำเภวาริชภูมิไปถ้ำแล้ว เตรียมพร้อม แล้วที่จะไปจำพรรษาที่นั่น กับท่านเพ็งนี่แหละ นี่แหละที่เขามาเล่าให้ฟังถึงสภาพวัดป่า หนองผือ โอ๊ย.สลดสังเวช ชื่อทิดผานจำแกได้ แกอยู่บ้านหนองกุงทางไปวาริชภูมิ เมื่อวาน นี้ก็ไปบ้านหนองผือมา ไปเห็นสภาพหนองผือ โอ๊ย.สลดสังเวชเหมือนบ้านร้างเหมือนวัด ร้างแก้วอย่างนั้น เพราะเหตุไร นี้แกก็เล่าให้ฟัง

แต่ก่อนพระนี่เหลืออร่ามเลย มาจากทิศใต้ทิศเหนือไหลเข้าไหลออกตลอด ไป คราวนี้เจียบมีพระอยู่นั้นหลวงตา ๒-๓ องค์ เป็นหลวงตาวัดนั้นแหละ คือบ้านนั้นแหละ มี เท่านั้น แล้วประชาชนญาติโยมเหมือนบ้านร้างแก้ว ยุบยอบไปหมดเลย สลดสังเวช พอ

แก้วอย่างนั้นมันสะท้อนใจเราแล้วนะ ผิงเลยหากไม่พูด เจย นั่งฟังแกพูดอยู่นั้น ไม่ถาม ไม่ตอบแกสักคำเดียววะ นั้น คิดดูซินะ มันเต็มในหัวอกหมดแล้ว ว่าวัดป่าหนองผือเหมือน วัดร้าง โอ้โฮ วัดนี้เป็นวัดที่มีบุญมีคุณมากมายขนาดไหน ชาวบ้านเขาทำบุญให้ทานสละทุก สิ่งทุกอย่างเป็นตายไม่ว่า ที่นี้พ่อหลวงปู่มั่นมรณภาพไปแล้วกลายเป็นวัดร้างบ้านร้างไป มันเป็นไปได้หรือ เราต้องกลับไปจำพรรษาที่หนองผือ ตัดสินใจแล้วนะนั่นนะ แต่ไม่เคย ตอบ ที่แกพูดอะไรไม่ตอบเลยนะ เพราะเรื่องราวทุกอย่างมันสะท้อนใจมาก นี่ละถึงได้ปู่ บ๊ีบพอดิ้นขึ้นตอนเช้าฉันจึงหันเสร็จแล้ว ไป เพิ่งเตรียมของ

หลวงปู่บุญเพ็ง ไปไหน

หลวงตา จะไปหนองผือ

หลวงปู่บุญเพ็ง เอ้า ไปหนองผือยังไง

หลวงตา ก็จะไปจำพรรษาที่นั่น เห็นไหมทิตผานมาพูด เต่าทิตผานพูดเมื่อวานได้ ยินไหม แกกั๊นึ่ง ก็ได้ยินด้วยกัน เขานั่งคุยอยู่บนถ้ำ เราไปอยู่ได้ ๒-๓ วันจะจำพรรษาที่นั่น ก็มาเลยที่นี้ พอมาถึงแล้วก็ไม่เคยคุยกันเลย ยายกั๊นึ่งเรียกหลานชายมากกระซิบ ไอ้พุทธ กูจะ กระซิบมึงนะมึงอย่าไปบอกใคร นี่ละมันขบขัน ก็อย่างนั้นละ มันถามใครเมื่อไรมันเป็นเอง มันเห็นอยู่ในจิต มึงอย่าไปบอกใครนะ กูจะพูดมึงโดยเฉพาะ นี่หลวงปู่มั่นลวงลับไป แล้ว ท่านมหาบัวมาแทนนี้ พ่อตายพ่อยังนะพุทธนะ แกก็บอกไปหมดอะไร ๆ อันเดียวกัน หมดชั้นเลย มึงอย่าไปบอกใครนะ ก็อีตานั่นแหละมาบอกมากกระซิบเรา เราเลยไม่ลืมนะ บอกไม่ให้บอกใครแล้วมันมาบอกกับเรานี่ เราเลยไม่ลืมเรื่องราวมันเป็นอย่างนั้น แล้ว หลานชายคนนี้เป็นผู้รับบาตรส่งบาตรท่านตลอดเวลา ที่นี้เวลาเราไปที่นั่นแกก็รับบาตรส่ง บาตรเหมือนยายแกกระซิบแกนั่นแหละ เป็นอย่างนั้น ไปละ

ชมการถ่ายทอดสดทุกวัน ได้ที่

www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th